

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta št. 18
Poštno ček. račun: št. 9-12410

KATOLIŠKI GLAS

Cena: Posamezna št. L 15
Naročnina: Mesečna L 65
Za inozemstvo: Mesečno L 100

Leto II. - Štev. 7

Gorica - 15. februarja 1950 - Trst

Izhaja vsako sredo

ZA KATOLIŠKO AKCIJO

Sv. oče je na praznik spreobrnjenja sv. Pavla 25. jan. napisal pismo, naslovljeno na italijanske škofe, v katerem jih poziva, naj se znova zavzamejo za katoliško akcijo, da se vpele v vse župnije. »Pri tem moramo še enkrat ugotoviti,« pravi sv. oče, »kako se je prav usmerjeno sodelovanje laikov pri apostolskem delu Cerkve izkazalo za izredno potrebno v teh zadnjih časih in kako ga je zato treba pospeševati na vse načine. Izkušnja je pokazala, kako da se mora Cerkev posluževati vseh sil, ki jih more dobiti na razpolago. Med temi je ravno pomoč laikov, ki jo ti nudijo cerkveni hierarhiji pri apostolstvu.« Pri tem pa poudarja sv. oče, da se mora to vršiti organizirano s pomočjo posebnih ustanov. To je spet lepo izvedla katoliška akcija, ki vrši svoje delo s pomočjo narodnih in mednarodnih organizacij. Organizirano delo KA se v tem prav lepo dopolnjuje z modernim življenjem, ki v tako veliki meri uporablja organizacije za dosego svojih namenov, da lahko smatramo organizacije kot eno značilnih posebnosti sedanjega časa. »Tudi katoličani,« pravi sv. oče, »morajo razumeti ta zamotani in pomembni pojav sodobnega življenja in se morajo tudi sami vedno bolj posluževati koristi, ki jih nudi organizirano življenje.« Zato končuje sv. oče svoje pismo z željo, naj bi se v vseh župnijah, velikih in majhnih, mestnih in podeželskih vpelje štiri veje italijanske KA, to je katoliška akcija moških in fantov ter žena in deklet; kjer je mogoče, naj se vključijo tudi organizacije za visokošolce in visokošolke.

Ob teh besedah sv. očeta je prav, da se zamislimo tudi mi. Klic po ustanovitvi katoliške akcije in katoliških organizacij sploh je prišel na naša ušesa že velikokrat. Prišel je iz Vatikana, od naših škofov tu in v Sloveniji, prišel je v podobi zgledov, ki smo jih videli na mnogih članih katoliških organizacij, zadonel nam je posebno, ko smo stali praznih rok pred dobro organiziranim nasprotnikom. Tedaj smo si čestokrat zaželeli, da bi imeli tudi po naših farah organizirane vernike, ki bi mogli kljubovati in se uspešno ustavljal nasprotni propagandi. Danes mislimo, da ga med našimi duhovniki ni več, ki bi ne videl potrebe in nujnosti, da se ustanovijo katoliške organizacije v fari, če mogoče organizacije katoliške akcije v tej ali oni obliki. Toda danes je težava pri naših laikih. Pri teh čutimo pomanjkanje smisla za organizacijo in še posebej pomanjkanje smisla za sodelovanje s Cerkvijo pri apostolatu. V cerkev se pridejo, tudi k zakramentom; če jih povabiš v kako organizacijo, pa jih ne dobiš več. Pri tem niso nedo-

stopni samo moški, temveč prav tako tudi ženske. Organizacije se bojijo, pred njo bežijo.

Kaj je temu krivo?

1. Pri mnogih dejstvo, da so jih komunisti, oziroma osarjali tako kruto varali. Šli so v njihove organizacije z najlepšimi upi, prepričani, da tam najdejo organizacije, kakor so si jih v svoji pašteni glavi zamislili, a so našli nekaj povsem drugega. To jih je razočaralo in jim pogosto vzelo vsako veselje za organizirano življenje ter jih navdalo z nezaupanjem do kakršnih koli organizacij.

2. Strah je še vedno velik gospodar v deželi. Bojimo se zameriti rdečim, bodisi kominformistom ali titovcem, ker so ti nasilni in nam lahko kako škodijo. Kdo ve, kako se bodo stvari razvijale? V vsakem primeru je

bolj prav, če nisi v nobeni organizaciji. Previdnost je lepa reč.

3. Duhovna lenoba in brezbržnost, ki je vedno bila v množici in je z njo prežeto tudi naše ljudstvo. Dobri verniki, ki se še zbirajo v cerkvi in ki še molijo, menijo, da so že naredili dovolj. Saj dvajset let nismo od njih zahtevali več kot to.

4. Pri naši inteligenci in posebno pri naših akademikih je še četrti vzrok: nočejo se opredeliti za nikogar. Komunisti sicer niso, tudi titovci ne marajo biti, vendar se boje klerikalizma. Zato stoje modro ob strani in si perejo roke v svoji modrosti ter kvečjemu pripravljajo kako narodno pobarvano igro in priredijo kak izlet ali taborenje ali ples. Tako menijo, da se ne zamerijo nikomur in ostanejo modri.

Taki so naši ljudje, ki se danes zbirajo v cerkvah. O ostalih ne govorimo, ker so za nas odpadli.

Čas pa nujno kliče po organiziranem delu, nas opominja sv. oče. Klic velja nam duhovnikom kakor tudi laikom. »Ta opomin, prav tako nujen in očetovski,« pravi sv. oče »obračamo tudi na laike, ki želimo, da bi se zbirali vedno bolj številni okrog svojih pastirjev.« Zato naj naši verniki besede sv. očeta premislijo. Ne gre za klerikalizem, ki se ga bojijo in ki je zatopil enkrat za vedno, temveč za organizirano sodelovanje pri reševanju krščanskih dobrin in predvsem duš, ki jim grozi pogin od strani sodobnega brezboštva. Zato morajo v stran vsi pomisleki strahu, previdnosti, razočaranja in brezbržnosti ter klerikalizma. V naši deželi morajo vstati nove katoliške organizacije, ki bodo delale v duhu katoliške akcije za krščansko obnovo slovenskega ljudstva. Ali bomo to dosegli ali pa bomo žalostno poginili!

V.

vse slične predloge. Acheson je dejal: »Vsi ti predlogi zagovarjajo tisti cilj, kateremu se skušamo tudi mi približati. Toda po štiriletnih preizkušnjah smo žal spoznali, da tega cilja ni mogoče doseči samo s sporazumi na papirju, temveč je treba priti do njih z drugimi sredstvi. Podlaga za tako sodbo — je poudaril Acheson — nam je svojstvo sovjetske vlade, ki je ideološka in imperialistična, predvsem pa je trdno odločena, da doseže določene cilje, ki popolnoma nasprotujejo svetovnemu miru ter ohranitvi narodne neodvisnosti in svobode. Zaradi teh svojih lastnosti in ciljev spoštuje sovjetska vlada le one sporazume, ki jih je prisiljena spoštovati, ker se mora sprijazniti z dejstvom, da stoji za njimi velika moč. In le taki sporazumi, kjer Sovjeti ugotovijo to dejstvo, so koristni. Dogovori, ki niso oprti na veliko moč, so brez pomena.« Acheson je nato podprl to svojo oznako sovjetskega režima s konkretnimi primeri: z dogodki v Berlinu, v Grčiji, v Turčiji, Avstriji in na Kitajskem, kjer je Sovjetska zveza skušala doseči in je na Kitajskem tudi dosegla svoje cilje z grožnjami, nasiljem in sabotažo. Nadalje je navedel sovjetsko nasprotovanje resoluciji Združenih narodov, ki poudarja osnovna načela svetovnega mira in razorožitve. Prav tako se Sovjeti uprli tudi oni resoluciji Združenih narodov, ki zahteva od svojih članic spoštovanje kitajske suverenosti in ozemeljske nedotakljivosti. Acheson bi lahko svoja izvajanja podkrepil še z drugimi dejstvi. Lahko bi navedel, kako so Sovjeti onemogočili vse napore za mednarodno nadzorstvo nad atomskim orožjem in njihovo vedenje v vseh podložniških državah, ki grobo krši vse mednarodne sporazume in celo formalne mirovne pogodbe.

Jugoslavija se obrača na zahod

Znano je, da je bil med Združenimi državami in Jugoslavijo sklenjen dogovor, po katerem smejo ameriška letala pristajati v Jugoslaviji, jugoslovanska pa na letališčih, ki jih imajo Amerikanci v Nemčiji. Sedaj so v teku razgovori, da bi se začasno za 6 mesecev uredilo vprašanje letalskih zvez med Italijo in Jugoslavijo in uvedla zveza med Beogradom in Rimom. Jugoslavlani bi lahko pristajali tudi na miren letališču.

Pomoč Koreji in Formozi

Predstaviška zbornica Združenih držav je odobrila z 240 proti 134 glasovom gospodarsko pomoč Združenih držav korejski republiki in kitajski nacionalistični vladi na Formozi. Tudi senat je nepričakovano naglo odobril ta zakonski osnutek. Sedaj ga mora podpisati še predsednik Truman.

S tem svojim sklepom je ameriška predstaviška zbornica spremenila svoj sklep, s katerim je pred tremi tedni odklonila pomoč Koreji.

Razgled po svetu

Parlamentarno delo

Poslanska zbornica je zaključila debato o vladni izjavi. V torek 14. t. m. zvečer je min. predsednik De Gasperi v daljšem govoru ponovno objasnili gospodarske zamisli in načrte svoje vlade in živahno zavračal zlasti socialkomunistične napade. De Gasperijev govor je politična javnost za napetostjo pričakovala in je našel močan odmev. Po govoru je bila v poimenskem glasovanju izrečena šesti De Gasperijevi vladi zaupnica.

V senatu je bil sprejet mandat za Somalijo in se bo sedaj pričela debata o vladni izjavi. Koj po sprejemu zaupnega mandata se je odpeljal prvi transport vojaštva proti Somaliji.

Ali bo policija razorožena?

Ker pri socialkomunističnih nastopih večkrat pride do streljanja in do človeških žrtev in so zlasti zadnje levičarske demonstracije v Modeni zahtevale kar 6 življenj, so komunisti započeli akcijo, da bi se policija razorožila. Ker se tudi od drugih strani slišijo očitki, da se policija pri rabi orožja včasih prenaagla, pobija vlada z vso odločnostjo to komunistično gonjo in dokazuje, v kako nevarnost bi prišla javni red in mir, če bi se levičarske namere izpolnile. Demokršanski prvak Tupini je zadnje nedeljo na nekem zborovanju tako-le osvetlil komunistično zahtevo: »Upoštevajte sledeče številke! Od 1. 1946. do konca 1. 1949 so državne oborožene sile zaplenile pri nezakonitih posestnikih 80 topov, 407 možnarjev, nad 12 tisoč brzostrelk in mitraljez, 52 tisoč pušk, 100 tisoč ročnih bomb. Zahteva se tedaj razorožitev policije, da bi revolucija

lahko nekaznivo naperila svoje orožje proti miru italijanskega naroda.«

Pri takem položaju smemo mirno računati, da državna oblast ne bo dala orožja iz rok.

Stoletnica rojstva Tomaža Masaryka

Amerikanci so sklenili proslaviti stoletnico rojstva Tomaža Masaryka, ustanovitelja Češkoslovaške republike. Proslava se bo vršila 7. marca. Senator Herbert H. Lehman je predložil senatu Združenih držav resolucijo, da se ob Masarykovi stoletnici izda posebna znamka. Lehman je izjavil, da bo to omogočilo ameriškim Čehoslovakom, da sporočijo svoji stari domovini, da je velika demokracija Združenih držav združena z njimi v borbi za svobodo.

Svet svobodne Češkoslovaške, ki je antikomunistična organizacija čeških beguncev, je zaprosil guvernerje 48 držav in župane glavnih ameriških mest, da proglasijo dan 7. marca za »Masarykov dan« v znak protesta proti »komunističnemu imperializmu«. Predsednik tega sveta je Peter Zenkl, bivši župan Prage in češkoslovaški ministrski podpredsednik.

Generale Clay ne veruje v vojno nevarnost

Na tiskovni konferenci, ki jo je imel v zvezi s svojo novo knjigo »Odločitev v Nemčiji«, je prejšnji guverner Združenih držav v Nemčiji general Lucius D. Clay izjavil, da se ne strinja z mnenjem, da je nevarnost nove vojne blizu.

Dejal je: »Pred dvema in pol leti se je zdela evropska stalnost brezupna, zdaj pa je Evropa popravila svoj gospodarski in vo-

jaški položaj s pomočjo, ki jo prejema od Združenih držav. Z zboljšanim položajem bo Evropa v petih letih lahko dosegla dovoljno gospodarsko stalnost, da bo prisilila Sovjetsko zvezo, da zapusti Nemčijo in se umakne za železno zaveso. Ko bodo dosegli to stalnost, bodo narodi zahodne Evrope odvrkli sovjetski jarem z revolucijo ali svobodnimi volitvami. Če se Sovjeti ne bodo hoteli umakniti, bodo s tem tvegali vojno. In ne verjamem, da bi se v tem primeru hoteli boriti. Morda prihodnja vojna ne bo dejanska vojna in morda se bje že zdaj. V zadnjih letih smo se naučili, da so vojna lahko spori med narodi in viri. Če bomo modro uporabljali naš narod in naše vire, bomo lahko ustvarili tak položaj, ki nam bo omogočil, da dosežemo stvaren mir za mnoga leta.«

Za Sovjetsko zvezo so sporazumi le krpe papirja

Ameriški zunanji minister Acheson je pred kratkim zavrnil vse predloge, da naj bi se ponovno približali Sovjetski zvezi ter preučili, kakšne so možnosti za nov sporazum, bodisi vsaj glede formalnega mira, da bi prenehala mrzla vojna, bodisi glede mednarodnega nadzorstva nad atomskim orožjem. Te predloge, ki jih je narekovala bojažen pred vedno strašnejšo in močnejšo atomsko superbombo, so stavile Združenim državam skupine znanstvenikov in publicistov, nadalje funkcionarji Združenih narodov ter člani ameriškega kongresa, med njimi senatorja McMahon in Tydinga. Zunanji minister Acheson je naslednji dan obema odgovoril neposredno, posredno pa tudi na

TRETJA PREDPOSTNA NEDELJA

Iz svetega evangelija po Luku

Tisti čas je vzel Jezus dvanaestere ter jim rekel: »Glejte, v Jeruzalem gremo in spolnilo se bo vse, kar je pisano po prerokih o Sinu človekovem. Izdan bo namreč nevernikom in ga bodo zasmehovali in bičali in vanj pljuvali; in ko ga bodo bičali, ga bodo umorili in tretji dan bo vstal«. In oni niso nič tega umeli; ta beseda jim je bila skrita in niso vedeli, kaj je govoril. Ko se je pa bližal Jerihi, je neki slepec sedel kraj pota in vbojaje prosil. In ko je slišal množico, ki je šla mimo, je vpraševal, kaj bi to bilo. Povedali so mu, da gre mimo Jezus iz Nazareta. In zaupil je: »Jezus, Sin Davidov, usmi se me!« Spreddaj gredeči so ga svarili, naj utihne. On pa je še mnogo bolj kričal: »Sin Davidov, usmi se me!« Jezus je torej obstal in velel, naj ga pripeljejo k njemu. Ko se je približal, ga je vprašal: »Kaj hočeš, da naj ti storim?« On pa je rekel: »Gospod, da spregledam.« In Jezus je rekel: »Spreglej, tvoja vera te je ozdravila.« V hipu je spregledal, šel za njim in slavil Boga. In vse ljudstvo je dalo Bogu hvalo, ko je to videlo.

Da smo že v velikonočni dobi, čutimo iz današnjega evangelija, ki govori o bližajočem se trpljenju našega Zveličarja. Preroki so to trpljenje v raznih prerokih slikah napovedali, med njimi posebno David in Izaija. Tako beremo pri Izaiju: »Svoje telo sem dal njim, ki me bijejo; oblička nisem odvrnil od njih, ki so me preklinjali in vame pljuvali.« — »Ranjen je zaradi naših hudobij; zavoljo našega mira je kazen na njem in z njegovimi ranami smo ozdravljeni.« — Zdaj se bliža čas, ko se bodo te prerokbe spolnile. Jezus se imenuje »Sina človekovega«, ko govori o svojih človeških doživljanjih in zlasti o svojem trpljenju.

Koledar za prihodnji teden

- 19. februarja. NEDELJA Tretja predpostna (pustna). Julijan in Konrad.
- 20. PONEDELJEK. Leon.
- 21. TOREK. Eleonora. Ta dan je zadnji pred nastopom 40dnevnega posta. Beseda »pust« je okrajšana iz starejše besede »mesopust«; ta dan je bil namreč zadnji, ko se je smelo uživati meso; potem do velike noči nič več. Zato so si po starem ljudje na pust privoščili mnogo mesa in drugih dobrot, kar je neredko vodilo v pretiravanje in greh. Pustne norčije so pa še spomin na stare poganske navade.
- 22. SREDA. Pepelnica. Zapovedan post in zdržek mesnih jedi. Duhovnik potresa blagoslovljen pepel ljudem na glavo v znamenje spokornosti, h kateri nas vabi postni čas. — »Pokopavanje pusta« je zelo nečlana in neprimerna šega, ki naj bi se docela opustila. Pametni ljudje po naših vaseh naj se resno zavzamejo za to, da ta grda burka neha.
- 23. ČETRTEK. Peter Damijan (Dömen), škof. Romana.
- 24. PETEK. Matija, apostol, (Bogdan). »Svet« Matija led razbija; če ga ni, ga pa nar'die.
- 25. SOBOTA. Valburga.

nju. Saj je on res pravi človek in po materi naš človeški brat. Prišel je na svet, da bi v imenu vsega človeškega rodu dal božji pravici primerno »zadosčenje« za Adamov greh in za grehe vseh ljudi. V človeškem telesu je hotel pretrpeti smrtno kazen, da bi nam vsem zagotovil nadnaravno življenje duše. Vedel je, kaj ga čaka, toda ni se umikal; spolniti je hotel Očetovo voljo in se je prostovoljno daroval za nas. »Glejte, v Jeruzalem gremo in spolnilo se bo vse, kar je pisano...«

Apostoli niso razumeli te govorice. Bili so tako zaverovani v zemeljski ideal Mesijevega kraljestva, da si niso z napovedjo trpljenja in sramote znali nič pomagati: »Ostalo jim je skrito...«

Skrivnost odrešilnega trpljenja je tudi v naših dneh ljudem posvetnega mišljenja skrita. Člo-

veško mišljenje in prizadevanje se suče izključno le okoli zemeljskih dobrin, telesnih naslad in plehkih zabav. Odrešenik jim je, kdor obeta »višjo življenjsko raven«, denar, čast in politično moč. Ni čudo, če je današnje dni toliko »odrešenikov« in tako malo odrešenja. Slabo drevo ne more roditi dobrega sadu.

»In niso vedeli, kaj je govoril...« Že devetnajst stoletji imamo evangelij v rokah, poslušamo ga v odstavkih, beremo v celoti, in še premnogi ne vedo, kaj je hotel Jezus povedati. Vse dotlej, dokler se otepamo in branimo vsake misli na zadostilo in odrešilno trpljenje. »Kdor boče iti za menoj, naj zataji samega sebe, vzame svoj križ in gre za menoj.« Mimo cvetne nedelje na Oljsko goro, pred krivične sodnike, na Golgato... »Njegov grob bo častiljiv...« »In tretji dan bo vstal...« To je pot Jezusova, to je pot njegovih učencev.

S slepeem, ki je pred Jeriho prosil za luč oči, prosimo Zveličarja tudi mi, da bi duhovno spregledali; da bi pravilno umevali pomen odrešilnega trpljenja; da bi tudi sami hodili za Jezusom po kraljevi poti svetega križa.

Iz življenja Cerkve

Belgrajska »Borba« in Vatikan

Glasiło jugoslovanske partije »Borba« se je pretekli dni jezilo na ameriški časopis »Time«, ki je objavil članek o verskih razmerah v Jugoslaviji, v katerem trdi, da vlada tam preganjanje katoliške cerkve, da zapirajo duhovnike, jih terorizirajo ter izsiljujejo iz njih vsakovrstne izpovedi. »Borba« zanika, češ da so vse to samo klevete. »Osservatore Romano« pripominja k temu samo to, da v Jugoslaviji ne zapirajo duhovnikov na tisoče, temveč da jih je v zaporih samo na stotine, da preganjanje cerkve divja še naprej z nezmanjšano silo in da je znak temu aretacija belgrajskega župnika in generalnega vikarja msgr. Jenka, ki ga je OZNA aretirala pod običajno pretvezo, da je prekupečeval s tujo valuto in se pečal s črno borzo.

Katoliška univerza v Lublinu

Poljaki imajo v Lublinu svojo katoliško univerzo, ki so nanjo ponosni kakor Italijani na svojo v Milanu. Do sedaj se je lublinska univerza zdrževala z dohodki svojih posestev. Ob novi agrarni reformi so pa tudi njej pobrali vsa posestva. Poljsko ljudstvo je v stiski priskočilo na pomoč svoji univerzi ter jo z milodari podprlo tako, da ima danes prav toliko dohodkov kot prej in da more brez materialnih ovir nadaljevati z delom. Tudi to je nov dokaz o veliki požrtvovalnosti in verski zavesti poljskih katoličanov.

Nova španska svetnica

V nedeljo 5. februarja je sv. oče slovesno proglasil za blaženo špansko redovnico Marijo Desolato Torres Acosta, ustanoviteljico ženskega reda »služabnic bolnikov«. Bl. Marija Acosta je živela v preteklem stoletju v Španiji ter tam ustanovila nov red, ki je danes že zelo razširjen v Španiji in v obeh Amerikah ter šteje že kakih 13 tisoč članic. Za njeno beatifikacijo je prišlo v Rim veliko romanje iz Španije, pa tudi od drugod; iz Kölna

je n. pr. prišlo 800 romarjev s kardinalom Fringsom. Vse romarje je sv. oče pozneje sprejel v veliki skupni avdienci.

Pravoslavna cerkev na Ogrskem

Že večkrat smo poudarjali hlapčevsko suženjstvo pravoslavne cerkve do komunističnega režima v Rusiji in v satelitskih državah. Danes je prišla vrsta na pravoslavno cerkev na Ogrskem, da izpove svojo lojalnost rdeči diktaturi. Poročajo namreč, da sta se obe veji pravoslavne cerkve na Madžarskem, to je grška in madžarska, ločili od patriarha v Carigradu ter se priključili patriarhu v Moskvi. Ta je s privolenjem ogrske vlade poslal svojega zastopnika Kopoloviča, da uredi vse potrebno za prehod ogrske pravoslavne cerkve pod oblast ruskega patriarha. Ogrska pravoslavna cerkev šteje 50 tisoč vernikov.

»Unità«, glasilo ital. kom. partije, pa poroča, da je prišla v Prago posebna delegacija moskovskega patriarha z metropolitom Nikolajem na čelu na obiske k češki pravoslavni cerkvi. Na postaji so delegacijo pozdravili tudi člani češke vlade.

Kot se iz teh poročil vidi, so si pravoslavni škofje in komunisti veliki prijatelji, prav tako kakor so si bili nekdanj s carskimi ministri. Tudi v tem pogledu stopa sovjetska Rusija zopet po stopinjah carjev.

Bazilika Gospodu čudežev

V Limi, glavnem mestu perujske republike, bodo sezidali veličastno baziliko na čast Našemu Gospodu čudežev. Nova bazilika bo narodni spomenik v čast Odrešeniku, ki je zaščitnik mesta Lime. Našega Gospoda čudežev so začeli častiti, ko je leta 1651 hud potres porušil vse mesto in je ostal pokonec samo zid, na katerem je bila naslikana podoba Odrešenikova. Čez nekaj let se je isti dogodek ponovil ob nekem drugem potresu. Čudežno podoba sedaj hranijo in jo bodo postavili v novi baziliki na oltar.

Sneg v Jeruzalemu

Sv. pismo nam govori o snegu le na gori Libanon, sedaj pa je zapadel tudi v Jeruzalemu in po vsej Palestini. Mrzli val, ki je najprej zajel Turčijo, se je od tam pomaknil proti jugu in legel na Palestino ter Egipt. Velike snežene nevihte so prihrumele in zasule Sveto deželo s snegom. V Jeruzalemu ga je padlo pol metra in več. V Betlehemu, Nazaretu in drugod po deželi ga je bilo toliko, da je bil prekinjen nekaj časa ves promet. Hudo je, da trpijo zaradi snega begunci brez strehe in pa razna poslopja v Jeruzalemu, ki so že prej trpela ob bombardiranju. Tako je v veliki nevarnosti ku-

pola cerkve na Sionu, ki so jo že bombe razrešale: zasilna streha cerkve božjega groba, ki je bila lesena, od kar je lansko leto požar uničil kupolo, se je pod težo zapadlega snega zrušila. Ljudje so vseeno srečni, da so vsaj enkrat v življenju videli sneg od blizu.

Pohujšljivo časopisje v Avstriji

Salzburški nadškof msgr. Andrej Rohrercher je objavil odprto pismo avstrijski vladi na Dunaju, v katerem zelo toži zaradi izredne razširjenosti nemoralnega časopisja v Avstriji. Poziva vlado, naj podvzame potrebne korake, da se ta poplava zajezi, če se že ne more popolnoma prepovedati.

Ustanovni občni zbor Zveze uslužbencev slov. šol na Tržaškem

Kakor je bilo že v objavi pripravljalnega odbora sporočeno, so se sestali v soboto 11. februarja uslužbenci slovenskih šol na Tržaškem in ustanovili svoje stanovsko društvo pod imenom »ZVEZA USLUŽBENCEV SLOVENSkih ŠOL NA TRŽAŠKEM«.

Novo društvo je strokovno in ne politično. V svojem delovanju pa bo društvo delovalo na temelju krščanskih načel o socialni pravičnosti. To poudarjajo pravila (čl. 2 in 4), ki so bila sprejeta soglasno na občnem zboru. (Le 4 udeleženci so se glasovanja vzdržali.) Ta dva člena določata: Namen društva je vzgajati in izobraževati svoje članne narodno, kulturno in moralno v smislu krščanske etike ter ščititi koristi slovenskega šolstva. Zastopati v javnosti človečanska, socialna in krščanska načela in si prizadevati, da bi zavladal na tem področju duh složnega sožitja in enakopravnosti.

Zborovalci so bili mnenja, da mora organizacija, čeprav je ne politična, imeti poudarek na krščanskih načelih in ne toliko na želji po enotnosti vseh šolnikov, ker je praktično nemogoča.

saj so do zdaj uslužbenci, ki pripadajo Babičevi Hrvatsko-slovenski prosvetni zvezi hodili vedno svoja pota in imajo od vsega začetka svojo stanovsko in politično organizacijo. Z vsemi temi torej zveza ne računa. Pač pa bo rada sprejela medse vse tiste, ki so prepričani demokrati in zagovarjajo krščanska etična načela v življenju. Poudarili pa so zborovalci, da seveda nočejo odklanjati nikomur pravice, da si osnuje svoje društvo, če želi. V demokratiški ureditvi je to vedno mogoče.

Zborovanje je potekalo v resni skrbi, da se pojasnijo vsi nesporazumi in da bi pristopili k resnemu organiziranemu delu na najbolj važnem področju slovenskega javnega življenja — v šolstvu. Kljub pomanjkanju prometnih sredstev in oddaljenosti zborovanja od mesta, se je zbralo preko 60 uslužbencev slovenskih šol. Mnogi pa so poslali svoja pooblastila. O nadaljnjih nalogah zveze bomo še poročali.

Občni zbor je pozdravil v imenu Slovenske krščanske socialne zveze njen tajnik, g. Peter Šorli, v imenu Demokratske zveze pa g. učitelj Milič.

Kulturni obzornik Šesti Slovenski kulturni večer

V torek, 7. t. m. je bila spet dvorana Marijinega doma polna tržaških Slovencev. Prišli so na 6. kulturni večer Slovenske prosvete. Večer je izredno lepo uspel.

V prvem delu je predaval prof. dr. Ivan Lasič, predsednik naše Prosvete, o izbiri poklica. Poudaril je važnost pravilne izbire poklica, saj je od tega odvisna sreča človeka in družbe. Predavatelj je zajel v obširno razlago vse dosedanje delo znanstvenikov na tem področju. Baval se je dalj časa z vprašanji, kako ugotoviti pri otrocih njihove sposobnosti za različne poklice. Pojasnil je znanstvene pripomočke, poudaril, čigavo sodelovanje je zaželeno in kakšne sposobnosti so potrebne za različne poklice. Prof. Lasič je naznačil vlogo staršev pri tem delu, vlogo učitelja, zdravnika, psihologa in izvedenca iz določene stroke, pa tudi važnost podatkov sorodnikov in seveda otroka samega. Na podlagi znanstvenih ugotovljenih rezultatov lahko pravilno in pametno svetujemo otroku, ko si izbira svoj poklic. Predavatelj je tudi poudaril, kako nepopravljiva škoda je, da do zdaj še ni bilo mogoče ustanoviti tudi na slovenskih šolah tak zavod, oziroma tečaj, kakor imajo to že za otroke italijanske narodnosti. Tudi Slovenci ne smemo več na tem področju držati križem rok.

Napredni narodi, zlasti Severna Amerika, je v tem pogledu daleč naprej. Tudi mi ne smemo več zaostajati. To smo dolžni storiti svojim otrokom. Sposobne ljudi na prava mesta! In sposobnih ljudi ne morejo zavreči tudi najbolj zamotane politične razmere.

Predavanje dr. Lasiča je bilo izredno zanimivo. Poslušalci so ga nagradili s toplim odobravanjem.

Drugi del večera pa je bil posvečen slovenski pesmi. Nekaj Prešernovih pesmi je bilo namenjenih proslavi obletnice pesnikove smrti. Zelo lepo sta recitala dijaka Jurij Slama in Glavko Turk, prisrčen pa je bil nastop najmlajših: Bojane Lasičeve, Marjučke Benevolove in še dveh mladih deklamatorok: Nardice Slamove in Anice Cunjeve. Deklamirali so vsi zelo dovršeno. Kdor še misli, da se niso naši mladi Slovenci ničesar naučili, naj bi jih prišel poslušati. Tudi Prešernovi verzi, Župančičevi, Medvedovi... jim ne delajo nobenih težav. To so bili sami tržaški Slovenci in že deklamirajo tako dovršeno.

Na koncu pa je nastopil še moški kvintet od Sv. Križa. To je bil njegov prvi nastop, a je takoj pridobil vse poslušalce. Zapeli so tako ubrano in dovršeno, da odobravanja ni bilo ne konca ne kraja. Kvintet vodi

prof. Marica Zupančičeva. Odšli smo s tega večera vsi z željo, da bi spet kmalu doživeli tako lep večer.

V torek 21. t. m. bo 7. »slovenski večer« v tej sezoni. Ker bo to pustni torek, bo imel tudi naš večer vesel značaj. Najprej bo predaval dr. Metod Turnšek o slovenskih svatih, nato pa bo vesel del večera. Na sporedu so veseli prizori. Začetek točno ob 19.30. Po končanem sporedu bo še vedno čas za tiste, ki bi hoteli po tej zabavi tudi pustni večer »zaliti«. Pridite in povabite prijatelje in znance!

Sveto pismo v češkem jeziku

Češki prevod sv. pisma nove zaveze je doživel v enem samem letu tri izdaje. Razprodali so ga

200 tisoč izvodov. Sedaj pripravljajo prevod stare zaveze. Češka Mohorjeva družba je pred tremi leti na novo natisnila sv. pismo nove zaveze v slovenskem jeziku. Koliko izvodov so ga natisnili, nam ni znano. Vemo le, da je knjiga že pošla. Sploh se godi, da slovenske knjige v Sloveniji zelo hitro poidejo. Slovenske klasike izdajajo v nekaj tisoč izvodih, a v par tednih jih že razprodajo.

Tudi edini hrvatski verski list »Gore srea« bi rad povečal naklado, ker ga ljudje silno radi berejo, a ne more, ker ni papirja. Pošiljajo ga le neko število izvodov v posamezne župnije. Čudno je, da mora list javljati, naj mu ne pošiljajo denarja za nove naročnike, ker ne morejo tiskati lista v več izvodih.

Sveta naloga zahodnih demokracij

Vsi zastopniki tujih časopisov, parlamentov ali bank, ki potujejo po Titovi Jugoslaviji, lahko ugotovijo eno: da tam ni svobode, da ni dovoljen niti eden »pozicijski časopis, da jim ljudstvo ne upa povedati resnice, četudi se lahko svobodno gibajo med njim, ker se vsakdo boji strašnih posledic. Odlični ameriški časopis »Time«, ki je pred kratkim poslal svojega dopisnika v Jugoslavijo, je objavil krasen, nad vse zanimiv in resničen članek o Jugoslaviji, ki jo imenuje »Totalitarizem«. Potrdil je vse, kar smo mi že davno vedeli: da mora ljudstvo neusmiljeno garati, stradati živeti in obleko, da je Titov režim še bolj komunističen kot ruski, da Tito neusmiljeno preganja vero in Cerkev, da ni politične svobode, da vse prebivalstvo živi v neprestanem strahu pred tajno policijo (UD-B-a) in da ni res, kar so poročali o Jugoslaviji angleški laburistični poslanci, ki niso hoteli videti, kako ljudstvo trpi, marveč pojejo hinavske slavošpeve Titu in njegovim komunistom.

Beograjski komunistični dnevnik »Borba« je zaradi tega članka zelo napadel tednik »Time« ter nekatere druge ameriške časopise in pa vatikanski radio, ker trdijo, da jugoslovanska vlada preganja katoliško cerkev. »Time« je namreč med drugim napisal: »V Jugoslaviji je katoliška cerkev pod najstrašnejšim pritiskom. Na stotine duhovnikov so pomorili in tisoče zaprli.«

Ali ni to preganjanje Cerkev? Najbolj zanimivo pa je, da »Borba« v istem članku sama priznava, da je bil pred kratkim zaprt generalni vikar beograjske nadškofije g. Janez Jenko. Zaprl so ga seveda pod lažno obtožbo, da je »kupčeval z dolarji in skrivaj ljudji, ki jih iščejo oblasti«. Prav tako so komunisti povzročili smrt velikega narodnega delavca in bivšega senatorja, sivolasega g. Franca Smodeja, ki je veliko delal za Slovence na Koroškem, kjer je bil svoj čas kaplan. Trpel je na zapeki in se je zatekel v bolnišnico, kjer bi ga lahko rešili z enostavnim klistiranjem, pa se mu ni približal noben zdravnik in nobena bolničarka, tako da je moral v velikih mukah umreti. Odklonili so mu celo prošnjo, da bi ga smel obiskati kak njegov sobrat duhovnik, da bi mu podelil zakramente za umirajočce. Tako so namerno povzročili njegovo smrt.

Ni boljše kot z versko svobodo, ni s politično svobodo. Novi volivni zakon sicer dopušča opzijske kandidatne liste, toda kaj to pomaga, ko pa UDB-a zapre vsakogar, ki bi imel pogum nastopiti poleg komunistov pri volitvah. Nekaj takega so poskusili Grolovi demokraci v Beogradu. Zanašajoč se na ta volivni zakon in na ustavo so hoteli ustanoviti zakonito nekomunistično stranko. Izdali so proglas, v katerem so med drugim napisali, da so ruski komunisti sovražniki št. 1, domači komuni-

sti pa sovražniki št. 2 in da je treba Jugoslavijo rešiti komunizma. Tajna policija je potem takoj zaprla 15 članov te skupine in jih postavila pred sodišče. Razprava proti njim še traja.

Tito pa igra pred zunanjim svetom komedijo »demokracije in svobode«. Ker je gospodarsko popolnoma na tleh, je preko novega ameriškega poslanika Allena zaprosil 6 milijonov dolarjev posojila pri mednarodnem denarnem skladu, 15 milijonov dolarjev pri ameriški import-eksportni banki ter 25 milijonov dolarjev pri svetovni banki.

Pravijo, da bo vsa ta posojila tudi dobil. Toda, ali se zahodni zavezniki zavedajo, da bodo porinili nož v hrbet trpečega ljudstva, če bodo podprli Tita brez vsakršnih pogojev? Pravijo, in to verjamemo, da jim je Tito potreben v boju proti Stalinu. Razumemo, da se Zahod poslužuje Tita v svetovni strategiji proti Stalinu in njegovemu imperializmu, ki je nevaren za ves svobodni svet, toda temu dodajemo slovesno vprašanje, ali se to ne da doseči drugače kot s preziranjem svetih načel o demokraciji

in svobodi in z dopuščanjem, da mora velikanska večina jugoslovanskih narodov neznosno trpeti? Če se zahodni svet naslanja na demokratična načela in svobodo ter se za ta načela bori, potem mora biti dosleden in zahtevati, da jih spoštuje tudi Tito, če hoče dobiti od Zahoda gmotno pomoč. Zatiranemu ljudstvu so zavezana usta in tega ne more povedati. Do nas pa njegov glas le dospe in zastopniki tega ljudstva nas prosijo, naj zavpijemo v svet to njegovo željo in krik mi, ki smo še svobodni in lahko to storimo.

Sklicujoč se na načela Atlantske listine, na štiri osnovne svoboščine, na deklaracijo o pravicah človeka ter razne druge svečane izjave najvišjih ameriških predstavnikov zato slovesno dvigamo svoj glas kot posredovalci za milijone trpečih ljudi pod Titovo strahovladno in jih pozivamo, da stavijo Titu pogoj, da dejansko spoštuje ta načela, če hoče uživati gospodarsko in politično podporo narodov in držav, ki ta načela izpovedujejo ter se borijo za njih zmago v svetu.

Gospodarski listek

GNOJENJE ZELENJADI

Ni naš namen učiti številne iz vrstne vrtnarje, ki marsikaj bolje vedo kot mi. Namen naslednjih vrst je pokazati pravo pot mnogim kmetovalcem in drugim, ki imajo majhen vrtič s površino pičlih desetih metrov. Taki le prevečkrat mislijo, da je dovolj, če svoj vrtič vsakotoliko malo pognojijo.

Temeljno gnojenje

Za zelenjad določeno zemljišče mora biti bogato pognojeno. Temelj gnojenja pa je in ostane hlevski gnoj, ki mora biti dobro udelan, dozrel in ne svež. Takega gnoja moramo raztrositi po 4 do 5 kg na vsak kvadratni meter. Z gnojem zrahlija mo zemljo in jo obogatimo s črnico, ki je podlaga za življenje in delovanje mnogih bakterij, brez katerih ne bi nobena zemlja rodila. Bakterije namreč razkrajajo gnojila in zemljo ter tako ustvarjajo snovi, ki jih rastlinske korenine potem vsrkajo.

Sam hlevski gnoj pa tudi ne zadostuje, ker vsebuje premalo fosforove kisline. Zato raztrosimo vrhu gnoja na vsakih 100 m² vrtno zemljo po 3-4 kg superfosfata. Zelo koristi vrtni zemlji tudi gnojenje z apnom. Vsaj vsaka 3-4 leta bi morali raz-

trositi po vrtu na vsakih 100 m² po 10 kg apna v prahu.

Posebno, dodatno gnojenje

Temeljno gnojenje, kot je orisano v prejšnjem poglavju, je nujno potrebno za vsako vrsto zelenjadi. To pa ne zadostuje. Zato moramo še dodatno gnojiti, če hočemo imeti še dovolj pridelke. V tem pogledu pa imajo različne družine zelenjadi posebne zahteve, oziroma potrebe, in sicer:

Česnik, čebula, por

Pred sajenjem, oziroma setvijo raztrosimo in podgrebemo na vsakih 100 m² po 2-3 kg žveplenokislega amonijaka (solfato ammonico) in enako količino kalijeve soli (sale potassico). Med rastjo se izplača nadaljnje navrhno gnojenje z enim dušičastih gnojil, in sicer raztrosimo v dveh obrokih v celoti 1 do 2 kg amonijevega nitrata (nitrato ammonico) ali apnenega nitrata (nitrato di calcio) ali čilskega solitra (nitrato sodico).

Šparglji

Pri urejanju špargljeve grede gnojimo vsakih 100 m² z 2 kg kalijeve soli in enako količino žveplenokislega amonijaka. — Potem pa gnojimo

vsako leto — koncem zime — s 4 do 5 kg superfosfata in z 2-3 kg žveplenokislega amonijaka ali amonijevega nitrata. Po končanem vrta nju špargljev raztrosimo vrhu špargljeve grede v dveh obrokih po 1-2 kg amonijevega ali apnenega nitrata, da se močneje razvijejo stebila, na katerih temelju izhodišču se razvije popje, ki nam da prihodnje leto šparglje.

Zelje, ohrovt, cvetača, brokoli, repa, itd.

Pred presajanjem moramo zemljišče dobro pripraviti z rahljanjem in temeljnim gnojenjem, potem pa dodati še na vsakih 100 m² po 2-3 kg žveplenokislega amonijaka in enako množino kalijeve soli. Med rastjo je priporočljivo gnojiti vsakih 20 dni z amonijevim ali apnenim nitratom, katerega raztrosimo v celoti — pri vseh gnojenjih skupaj — 2 do 3 kg.

Sočivje (grah, fižol, leča, itd.)

Pognojiti pred setvijo še z 2 kg kalijeve soli in enako količino žveplenokislega amonijaka.

Paradižniki, jajčevci (melanca-ne), paprika

Pred presajanjem pognojimo vsakih 100 m² s 3 kg žveplenokislega amonijaka, 2 kg kalijeve soli, rastjočim rastlinam pa gnojimo dvakrat v razdobju 20 dni, vsakokrat z 1 kg amonijevega ali apnenega nitrata.

Špinace, solate, endivije, radič, peteršilj

Pri temeljnem gnojenju lahko skrečimo količino superfosfata od 6 na 4 kg na vsakih 100 m², dodamo pa 2-3 kg žveplenokislega amonijaka. Med rastjo pognojimo v dveh obrokih, v razdobju 20 dni, vsakokrat z 1 kg amonijevega ali apnenega nitrata.

*

Rečeno velja za navadne vrte v ne prevlažnih legah. V vlažnih legah je zemlja navadno kisla in take vrtove moramo pognojiti vsako leto z apnenim prahom, žveplenokisli amonijak pa nadomestimo z apnenim dušikom ali cianimidom (calcio cianamide), ki vsebuje tudi mnogo apna. Apno je sploh najvažnejše gnojilo za vsa vlažna zemljišča.

D A R O V I ZA »KATOLIŠKI GLAS«

Predragemu »Kat. gl.« v znak hvaležnosti z željo, da bi luč resnice, katere si glasnik, prodrla v temno domovino, po kateri hrepenijo kot priviški fantje v Belgiji. L 1125. — kot preplačilo; preplačilo iz Marijine družbe v Trstu 1000. — lir.

Iskrena hvala!

Dr. METOD TURNŠEK:

Z letalom čez Karavanke

Najbrž bi si letalskega izleta preko Karavank na Koroško ne privoščil tako zlepa, da ni kartica škocijanskega gospoda župnika Vinca Poljanca, koroškega narodnega poslanca, naredila svoje zamude. Kod vse je romala, ne vem, le v zadnjem hipu je prispela na cilj. Prinesla mi je povabilo, naj vsekar 29. avgusta (1937) do večera pridem v Škocijan pri Klopinskem jezeru, kajti revmatizem že neusmiljeno zvija noge škocijanskemu župniku in jih z vsemi krči vleče v varaždinske toplice, zame pa tudi ne bo odveč, če si vsaj eno nogo omočim v letoviškem Klopinskem jezeru, pa vseeno katero, ali levo ali desno. Pričakuje me 29. avgusta prav za gotovo iskreno prosoči in prevdani Vinko Poljanec.

Pri gospodu župniku Vinku Poljanecu, predsedniku koroške Prosvetne zveze, tajniku Kmetijske zbornice ter dvakratnem slovenskem koroškem deželtnem poslancu, sem že v dijaških letih kot študentovski popotnik bil deležen ljubeznivega gostoljubnega sprejema. Še več! Prav škocijanski gospod mi je z njemu lastno dobroto in vročo narodno vnemo prvi odkrival čudežne lepote koroške zemlje ter mehko dušo slovenskega koroškega ljudstva. Ob njem, narodnem trpinu, sem tudi spoznal, doumel in občutil vso trpko usodo slovenskega Korotana. Zaslužnemu narodnemu borcu in navrh še ožjemu rojaku pač nisem mogel in tudi ne smel odreči povabila. Sicer mi je pa glas s Koroškega bil ljub in drag, le tega nisem vedel, kako naj 29. avgusta, ko sem tisti dan v prvih jutranjih urah kartico komaj šele prejel, zviham že do večera preko meje v Korotan.

»Če uspe, uspe!« sem si dejal ter se nemudoma napotil. Potrkal sem najprej na ravnateljstvu ljubljanske policije zaradi potnega lista, nato

pa še na avstrijskem konzulatu zaradi vizuma. Pa na srečo takrat po uradih še niso imeli toliko »vrat« in toliko »okenc« ter tako raztegnjenih »dn« in sem v debeli uri vse dobro opravil. Zadovoljno sem stlačil v žep pridobljene »pravice«. Le prometne zveze tačas, malo pred poldnem, ni bilo več nobene take, da bi se za dne dosegel Škocijan in bi mi škocijanski gospod brez skrbi izročil pastirsko palico čez svojo čredo, ki se je v poletnih mesecih že takrat namnoževala za obilen gosposki trop, vsaj za kakih 600-700 dunajskih letoviščarjev. Pa mi je šinila v glavo drzna misel: »Kaj pa, ko bi poskusil potovanje z letalom?« Popoldne ob treh jo je namreč vsak dan rezalo s Sušaka proti Ljubljani veliko avstrijsko letalo, ki je vozilo v Celovec, Gradec in na Dunaj.

»Moj Dunaj, s tem pa gotovo še ujamem kak celovski popoldanski vlak!« mi je rasel pogum.

Naglo stopim k telefonu ter se na letališču pri Devici Mariji v Polju pogumno priglasim za zračno potovanje. V tistih časih na ljubljanskem letališču niso poznali gneče in

so me takoj zapisali. Naročili so mi le, naj popoldne ob 2h počakam pri ljubljanskem nebotičniku na letališki avto.

Kar vriskalo je v meni, da mi gre vse tako po sreči.

Toda čim sem zaprl telefon in stopil na plano, me je v prsih začelo nekam stiskati. Oglasila se je tiha bojazen: »Kaj pa, če se kaj pripeti?« Potniki z ljubljanskega letališča so namreč že dvakrat jedno zajadrali v smrt. »Hočeš še ti?« me je nekaj resnobno svarilo. Zares me je trdo imelo. Čemu bi tvegati? Saj ne gori voda! Gospod župnik pač ne bo na noč odhajal na pot in je res vseeno, ali prikrešem v Škocijan ponoči pri zvezdah ali ob jutranjem svitu. Življenje je vendar le eno! Ze me je prijemalo, da bi se vrnil in takoj spet telefonično odpovedal. Pa mi je spet nekaj reklo: »Saj se ti bodo v brk smejali, kakšen strahopetec si, ko v isti sapi naročaš in že odpoveduješ!«

Ta očitek je bil prepričljiv in sem se dokaj poparjen vdal v svojo

usodo, hkrati pa sem delal trden sklep, da bom, če jo tokrat srečno odnesem, drugič bolj rabil pamet.

Popoldne ob 2h sem stopil v letališki avto. Venomer so me begale temne misli: »Kaj ležeš sam, pristojevoljno v svojo nesrečo?« V avtobusu ni bilo nobenih drugih potnikov in so me toliko bolj mučile in strasile take misli.

Tudi na letališču ni bilo drugih potnikov razen mene. Le uslužbenci so frkali pred hangarjem in v njem. Čim izstopim, že stopi predme ravnatelj letališča in mi dè skoraj s posmeškom:

»No, gospod, zdaj vas bomo še fotografirali!«

Debelo sem pogledal in vprašal:

»Čemu?«

Mož je mežiknil z očmi, skomizgnil z rameni ter hladno odvrnil:

»I, kar tako! Če se kaj zgodi, da homo vedeli vsaj, kdo je bil in kak je bila!«

Za zlomka, lepa reč! Kot da me je polil s kropom! Ko bi to vedel, bi me ne videli tukaj. Pa nisem utegnil niti glasno pogodrnjati, že

D o p i s i

Nova šola na Valerišču

Valerišče je naselje, ki leži ob južnospodnjem robu dokaj obširne števerjanske občine. Zaradi oddaljenosti od ljudskošolske stavbe, ki stoji na vrhu griča v bližini cerkve, so vaščani, ki stanujejo v okolišju Valerišča, od Bukovja do Kakenc, že dolgo gojili željo, da bi imeli v tem predelu svojo šolo. V to šolo bi se lahko vselili tudi nekateri otroci iz bližnje Gradiškatice, ki hodijo sedaj v Ločnik. Pod območje te šole bi spadalo okrog 45 družin s 30 do 35 otroci. Ker je bila že pred vojno v tem okrožju šola, je bila misel o ustanovitvi nove šole še toliko bolj vabljava. Končno se je za zadevo zavzel nekaj tukajšnjih gospodarjev, ki so v ta namen pod predsedstvom g. Jož. Komjanca sestavili poseben odbor za gradnjo nove šole. Odbor je šel takoj na delo. G. Anton Štekar je dal na razpolago stavbišče in v začetku decembra se je začela graditi priljubljena stavba z eno večjo sobo. Delo je šlo hitro od rok in v nedeljo 12. t. m. je bila nova stavba slovesno blagoslovljena. Izredna svečanost je privabila mnogo in odličnega občinstva. Blagoslov je

izvedel domači g. župnik C. Sedej. Šolska oblast je bila zastopana po svojih najodličnejših zastopnikih, saj so bili navzoči g. šolski skrbnik, šolski nadzornik in didaktični ravnatelj. Za občino je prisostvoval g. obč. komisar baron Baum. Blagoslovitev je bila združena s skromno šolsko prireditvijo pod vodstvom požrtvovalne učiteljice. Pozdravi vseh navzočih v imenu šolskega odbora je sledilo par deklamacij in nekaj pesmi ter so zastopniki navzočih oblasti izrekli Števerjancem svoje priznanje za požrtvovalno in izredno delo.

Po podatkih odbora znaša vrednost nove stavbe okrog 1.500.000 lir. Okrog 40 družin je darovalo v denarju, delu in materialu. V denarju je bilo izplačanih prilično 400 tisoč lir, storjenih je bilo čez 2000 delovnih ur in darovan precejšnji del gradbenega materiala.

Po svečani proslavi so bili uradni zastopniki in številni drugi udeleženci povabljeni v gostoljubno hišo g. Komjanca na prigrizek in znano dobro kapljico. Po dosedanjih ukrepih se bo pouk na novi šoli pričel 15. februarja.

SOVODNJE

V soboto smo pokopali tukajšnjega gospodarja Avguščina Butkoviča, brata našega župnika in očeta č. g. Dragotina Butkoviča, profesorja na slovenski srednji šoli v Gorici. Pokojni je umrl v starosti 72 let ter je bil eden značilnih možkamnarjev iz preteklega časa, ki jih je le malo več med nami. Življenje je imel kot delavec zelo težko, pa je kljub temu izsolal sina Dragotina in vzgojil še dve hčeri. Pogreb pokojnega je bil prav veličasten in krščanski. Udeležilo se ga je obilo domačinov in tudi lepo število dijakov in profesorjev slovenskih šol iz Gorice. Pogreb je vodil msgr. Gregorec iz Gorice ob spremstvu še šestih duhovnikov. V cerkvi se je od pokojnika zelo ganljivo poslovil gabski župnik g. Grbec. Vlažno megleno vreme je pogrebu zbranstvo še bolj stopnjevalo. Prav primerno so se prilegale tudi vse tri žalostinke, ki jih je zapel sovodenjski cerkveni zbor na pokopališču. — Ob bridki izgubi izreka mo obema čč. gg. Petru in Dragu, ter družini iskreno sožalje.

IZ PODGORE

Lepega popoldne sem stopil do Podgore. »Pa pogledajmo malo k sv. Justu,« sem si mislil. Ko sem tako stopal po »Britofu«, sem opazil živo

me je imel ujetega za »žalosten spomin«. Pristopil je še obmejni orožnik, čedno oblečen in po evropsko vjušden, in mi pregledal ter žigosal listine. Tudi carinik se je z vpludnim nasmeškom približal in oglašil: »Še pregled milijonov, ki jih ne sete čez mejo!« Zasmejali smo se in cariniku se pač ni zdelo vredno, da bi vtaknil svoj nos v mojo torbo.

Za dobrih, vrednih 200 dinarjev so mi izstavili še voznik listek in sem docela dozorel za višavsko vožnjo. Strah mi je ob teh poslih skoraj docela splahnel. Toda že se je tam od Krima bližalo grmeče avstrijsko letalo. Kakor da mi hiti nasproti moja smrt, me je svetlosiv vran Oelag X ostro zbadal v dno duše.

»Fant, na grevengo (kesanje) ne pozabi, preden te zagrabi ta zlo mekle« je drgetalo v meni.

Letalo se je spuščalo k tlom z lahako in gotovostjo. Tik do nas pred hangarjem je bučno prihrumel in pridrsl po tleh orjak, trimotornik. — Iz kabine so prožno skočili trije pi-

N o v i c e

»Da bodo vsi eno«

V nedeljo 22. januarja smo imeli v Vidmu v monumentalni cerkvi »Tempio dell'Ossario«, v okviru »Settimana di studi e preghiere per l'unità delle Chiese«, slovesno mašo v staroslovenskem jeziku. V ta namen sta prišla iz Rima preč. Domenico Mocchiutti in preč. Modesto Pietro, oba po rodu Furlana, zaposlena v zavodu »Russicum«. Eden je pel sv. mašo, drugi pa je vodil petje, ki so ga izvajali bogoslovci videmskega semenišča, seveda vse v staroslovenskem jeziku. Ogromna množica navzočih vernikov je z velikim zanimanjem sledila neznanemu obredu s pomočjo knjižice v italijanskem jeziku, ki je bila razdeljena med prisotne. Zlasti je ljudstvo začudeno strmelo, ko je videlo, da so se vsi diakoni (bodoči novomašniki) videmskega semenišča obhajali po vzhodnem obredu, t. j. pod obema podobama (kruha in vina). Gotovo nenavaden dogodek za Vidmce: sv. maša v staroslovenskem jeziku v furlanski prestolnici darovana od naših furlanskih duhovnikov!

Spremembe na goriški kvesturi

Zadnjič smo kratko poročali, da je goriški kvestor dr. Stanislav Pomarič odstopil od svojega mesta v notranje ministrstvo v Rimu. Na njegovo mesto za goriškega kvestorja je imenovan dr. Fortunat Lo Castro iz Palerma. Hkrati z g. kvestorjem je bil zamenjan tudi g. podkvestor Avanzati, ki gre na kvesturo v Lucca. Na njegovo mesto v Gorici pride komisar dr. D'Aquino, ki slušbuje že par let v Gorici in je tu splošno znan in cenjen.

Bog daj srečo!

Zadnjo soboto 11. t. m. sta se poročila na Travniku v Gorici g. prof. Tine Kraner iz Zabnic pod Sv. Višarjami in gđ. Cirila Stanič, tajnica na Slov. strokovni šoli v Gorici. Zvezal ju je nevestin stric g. Stanko Stanič, nadškofijski ekonom. Pri svečanosti, ki je bila združena s sv. mašo, je lepo prepeval travniški cerkveni zbor. Mlademu prijateljskemu paru želimo obilo božjega blagoslova na novi poti!

Novice z onstran žice

Z onstran meje prihajajo vesti, da so dobili tam kmetje silno visoke globe, ker niso šli v mesecu decembru z živino v Trnovski gozd prevažat les, kakor je ukazal tov. Tito. Nekemu kmetu so zarubili vsled tega tudi par volov in voz. Sliši se tudi, da so dobili kmetje za leto

1950 silno visoke davke. Večji kmetje morajo plačati do 150 tisoč din letnega davka. (V lirah je to en milijon in pol) Na ta način hočejo kmete prisiliti, da stopijo v obdelovalne zadruge. Pobiranje davkov je tam še hujše kot pod graščaki pobiranje desetine. Če ne plačaš davka pravočasno v roku, ti pridejo že drugi dan domov in ti zarubijo, kar dobiš. Nič bolje se ne godi delavcu. Ta mora delati vsak dan. Za vsako zamudo na delu mu odtrgajo odrezke za živila. Če manjka tri dni neopravičeno, mu vzamejo živilsko nakaznico za ves mesec. Kaj se to pravi, ve, kdor je poskusil en mesec živeti ob kruhu in vodi. — »Soča« pa nam bo še naprej dopovedovala, kako lepo je onstran in kako čvrsto rastejo obdelovalne zadruge na Primorskem. Tudi tržaški delavci bi končali stavko že prvi dan opoldne, če bi komunisti imeli oblast v rokah.

Miting na pokopališču

Kakor posnemamo iz drugih časopisov, so imeli v Dolini pri Trstu miting na pokopališču. To se je zgodilo ob pogrebu Franca Bandija, ko je sam dolinski gospod župan v govoru silovito napadel Cerkev in domačega gospodarja župnika, ker je zaradi obstoječih predpisov odredil par dni prej pogreb znanemu komunističnemu aktivistu Strajnu. — Za rdeče mitinge je značilno dvoje: prisotnost pravovernih komunistov in obrekovanje ali vsaj opravljanje. Tega obojega ni manjkalo pri tem izrednem mitingu na pokopališču. Po komunistično bi bilo na tem mitingu vse prav, le kraj in čas je gospod župan zelo slabo izbral. Ob odprtem grobu se na pokopališču takih stvari ne dela! Vsem je znano, da je borba med križem in srpom prav v Dolini že vsa povojna leta zelo huda; le tako si razlagamo ta azijski županov izpad proti Cerkvi na samem pokopališču. Vsa poštena javnost obsoja ta sramotni dogodek... Božji mlini meljejo počasi...

Smrt ugledne matere

V Vipavi je umrla v visoki starosti gospa Alojzija Premrl, roj. Novljan, vdova po pokojnem predsedniku Vinarske kleti in mati številne, skrbno vzgojene narodne družine. Tiha in dobra je živela samo svoji družini in domu ter uživala srečo, da je imela dva sina duhovnika. Naj počiva v božjem miru, žalujočim ostalim, zlasti gg. Rafkotu in Stankotu toplo sožalje.

Obvestila beguncem

1. Kanadska komisija je zvišala starostno dobo za izselitev v Kanado za ženske, ki želijo prevzeti mesto služkinj. Starost je določena na 55 let. Kdor želi, naj se takoj javi na Centru.

2. Vsi begunci, ki se želijo izseliti v Argentino in imajo vpoklic ali tako zvani »libero sbarco«, naj prinesejo v urad Centra - Riva Piazzetta 18 - prepise istih. Urad IRO za emigracijo želi namreč imeti točne podatke teh listin. Center bo preskrbel za takojšnjo oddajo listin na emigracijske urade.

Urad Centra

Krojni tečaj

Dne 1. marca zvečer se zopet odpre v prostorih Dobrodelne pisarne krojni tečaj. Na splošno željo bo tečaj združen tudi s šivalnim tečajem. Priglasite se v Dobrodelni pisarni, ki je odprta vsak dan od 9. do 12.

Popravek

V dodatno »spomenico Slovencev v Italiji« v zadnji številki se je vrnila neprijetna pomota. V prvem odstavku drugega stolpca na tretji strani, bi se moralo pravilno glasiti, da zahteva člen 19 mirovne pogodbe le domicil in ne anagrafsko potrjene rezidence za ohranitev ital. državljanstva.

Poprava zavoda za vojne sirote v Trstu

Pred kratkim je oddelek ZVU za javne naprave sklenil 4 pogodbe za približno 12.995.000 lir za popravila po vojni poškodovanega Zavoda za vojne sirote pri Sv. Andreju. Največjo pogodbo je sklenil s stavbenim podjetjem Buttignoni v Trstu za približno 9.369.000 lir za zidarska dela. S stavbenim podjetjem Dorni v Trstu je sklenil pogodbo za popravilo vodovodnih naprav za 2.033.000 lir, z Mizarsko zadrugo za mizarska popravila za 1.181.000 lir in s tržaškim podjetjem Alojzij Presel za električne popravila za približno 424.000 lir. Pri teh delih bodo zaposlili približno 50 ljudi nekaj mesecev.

Razporedba hotelov, gostilen in penzionov

Po obvestilu ZVU št. 7, ki je bilo nedavno podpisano, bo izvršila »Tržaška turistična ustanova« (Ente per il turismo di Trieste) svoj dveletni pregled razporeditve hotelov, gostilen in penzionov. Hoteli so razdeljeni v pet kategorij, penzioni in gostilne pa v tri kategorije, in sicer v svrhu določitve najvišjih cen za sobe. Temelj kategorij so naprave in usluge, ki so gostom na razpolago, kakor tudi obseg podjetja. Nova razporeditev bo stopila v veljavo 1. julija 1950 in bo ostala v veljavi dve leti.

me je imel ujetega za »žalosten spomin«.

Pristopil je še obmejni orožnik, čedno oblečen in po evropsko vjušden, in mi pregledal ter žigosal listine. Tudi carinik se je z vpludnim nasmeškom približal in oglašil:

»Še pregled milijonov, ki jih ne sete čez mejo!« Zasmejali smo se in cariniku se pač ni zdelo vredno, da bi vtaknil svoj nos v mojo torbo.

Za dobrih, vrednih 200 dinarjev so mi izstavili še voznik listek in sem docela dozorel za višavsko vožnjo. Strah mi je ob teh poslih skoraj docela splahnel. Toda že se je tam od Krima bližalo grmeče avstrijsko letalo. Kakor da mi hiti nasproti moja smrt, me je svetlosiv vran Oelag X ostro zbadal v dno duše.

»Fant, na grevengo (kesanje) ne pozabi, preden te zagrabi ta zlo mekle« je drgetalo v meni.

Letalo se je spuščalo k tlom z lahako in gotovostjo. Tik do nas pred hangarjem je bučno prihrumel in pridrsl po tleh orjak, trimotornik. — Iz kabine so prožno skočili trije pi-

lotje »na dim«. Izstopila sta samo dva potnika, ystopil pa sem le jaz. Dvignil sem se v bleščečo se letalo, ki je bilo kot kak dolg in ozek, znatno nizek, vendar svetel, eleganten voz cestne železnice. Letalo je bilo zaprto s šipami iz dokaj prozorne sljude. Izpod stropa so viseli močni držaji. Sedeži so bili opremljeni z jermenjem za prevezanje. Le dva vitka, suha Avstrijca sta stala sredi letala in sklanjala pod strojnim predolgo vratove. Sedežev je bilo 18 praznih, pa vendar nisem vedel, kam bi se dejal. Nekje sredi letala sem odložil na sedež svojo torbo. Druge prtljage nisem imel, da bi jo moral zaupati letalu v »rep«.

Avstrijca se ob mojem vstopu nista zmenila zame. Izrabila sta odsotnost pilotov ter se potegnili v kabino, ogledovat si nebroj aparatov pri motorjih. Še jaz sem se vrnil med vrata, ki so ločile kabino s stroji od prostora za potnike, ter jima pomagal strmeti nad nepregledno vrsto gumbov in ključkov. Eden Dunajčanov je zmajal z glavo in vzklilnil:

»Fej, tajksel, kako se neki v tem spoznajo! — Ne bi bil rad pilot! In še kakšna odgovornost, moj dragil! Svetlo je pogledal po svojem tovarišu in še po meni. Mene, ki sem prvokrat bil na letalu, so te besede pošteno pogrele. Zares, en ali drug gumb naj narobe pritisnejo, pa lahko pojdemo po gobe! Kar zagomazelo mi je po životu in spet se je oglašil v meni kes, kaj vendar rinem na letalo in pojdem tvegat življenje. In še preko Karavank si drznem, kjer je v gorah ob neizgovolji smrt toliko gotovejša! Kje mi je le pamet?

Toda tedaj so se vsi trije pilotje, nasmejani in samozavestni, že zavijali spet na svoje sedeže k motorjem, kakor kadar se otroci vrnejo k svojim ljubim igračam.

Stroji so zabrnili, vse letalo se je treslo, mi trije popotniki smo molče zlezli v svoje sedeže. Avstrijca se nista prevažala, jaz pa tudi ne. Pilotje so zaloputnili še vrata med sabo in nami in letalo je začelo drčati po tleh. Kakor da se peljemo v visoki, zaprti, imenitni gospodski

kočiji! Oj, da bi se ta imenitnost le klavarno ne končala! Kar nenadoma se letalo odtrga od tal. Zazebe me pri srcu. Dvig s tal je zares neprijeten, mučen. Pa že prijetno frčimo, plavamo, zavijamo preko ljubljanskega polja, se dvigamo nad Sv. Križem, prečkamo Savo pod sabo, svetlo zeleno in urno drvečo, hitimo nad Šmartno goru in dalje in dalje po Gorenjskem. Razgled se čudovito odpira. Pisane njive s svetločjo ajdo, zeleni travniki, temni gozdovi se vrste pod nami. Vse je prekrizano in prepreženo s cestami. Vozovi, živina, ljudje so pod nami majceni, drobčeni, kakor kadar zdravnan zreš v mravljišče in se čudiš procesiji otovorjenih mravelj.

Kamniške planine so se nam približale in v avgustovskem soncu za čuda žare. Tako blizu so, da bi človek stegnil roko do njih. Zdaj v meni ni več strahu, le živa radost je in zadovoljstvo, da sem si izbral toli prijetno, toli imenitno pot.

Nad Kranjem smo že. Vrsta streh in dimnikov kipi proti nam, dim se valji navzgor, spodaj v tvornicah

ječe stroji in ljudje. Sava je ozka, kot zelenomodrikasti potok je. Ze se razgrinja pod nami radovljišk ravan. Brezje s slovensko Marijo se ti zde kot bela kapelica v zeleni jasi. Čutiš, da je ondi nekaj srca svetega in dragega, nekaj, kar te še z neba, iz zraka vabi v svoj milostni krog in mir.

Tam od zahoda, glej, se že kot skrivnostno oko pobjiskava v soncu biser domovine — Blejsko jezerce. V ozadju se pa belijo strmi gorski grebeni. Triglav je v njih veličastni kralj. Kar do belega temena bi mu najrajši splaval. Toda naše letalo buči, zavija, hiti v Karavanke, v sirove stene, ki v svoji goloti vzbujajo grozo. Kar šteješ jim ostra rebra in zareze. Do samega vrha sivoga Stola se vzpenjamo. Kot gorski orol reže naše letalo zračne višine. Pošastno groze pod nami čeri in prepadi. Prav tisti hip pa naše letalo nenadoma globoko zdrkne.

(Dalje prihodnje)